

HERMINA KLUN, roj. DREU 20. maja 1934 v Mariboru, umrla 5. maja 1991

Višja medicinska sestra in diplomirana sociologinja nas je zapustila v najlepšem in najobetavnejšem letnem času. Pomlad, ki prinaša novico upanje, se je letos od nje prišla poslovit za vedno.

Po končani srednji šoli je diplomirala na Višji šoli za medicinske sestre v Ljubljani in tu opravila tudi predpisani strokovni izpit za pedagoške delavce. Pozneje si je pridobila visoko izobrazbo na Fakulteti za sociologijo, politične vede in novinarstvo, kjer je za diplomsko delo dobila tudi Prešernovo nagrado.

Na strokovnem izpopolnjevanju je bila leta 1956/57 kot štipendistka British Councila v Angliji, leta 1960 pa v Ameriki v Maternity Hospital pri univerzi v Chicagu. Pogosto se je izpopolnjevala tudi po vsej domovini.

Leta 1952 je z dekretom tedanjega Ministrstva za zdravstvo po končani srednji šoli nastopila službo na Srednji šoli za medicinske sestre – babice, kjer je službovala 29 let.

Po reformi šolstva se je 1980 leta zaposlila najprej kot v. d. ravnateljica Srednje zdravstvene šole v Ljubljani, ki je takrat delovala na štirih različnih in med seboj oddaljenih lokacijah.

Leta 1982 se je zaposlila v povsem drugem tipu srednje šole, v Izobraževalnem centru v Litostroju, kot učiteljica zdravstvene vzgoje. Tu je uredila vzoren zdravstveno-vzgojni kabinet. Učenci in sodelavci so jo zelo lepo sprejeli. Sodelavka – profesorica s te šole, kjer je zelo velik pedagoški kolektiv (zbor), mi je o njej povedala: »V našem učiteljskem zboru je bila samo Hermina GOSPA – v najplemenitejšem pomenu te besede.«

Zunaj rednih zaposlitev je opravljala še številne druge strokovne in družbene dolžnosti.

Bila je izpraševalka v komisiji za strokovne izpite zdravstvenih delavcev pri Republiškem komiteju za zdravstveno varstvo in v komisiji za strokovne izpite za prosvetne delavce pri Republiškem komiteju za vzgojo, izobraževanje in telesno kulturo.

Leta 1973 je izdala potrjen učbenik Zdravstvena vzgoja osebnic, ki je bil nato še štirikrat natisnjen, brez njenega pristanka pa še kdo ve kolikokrat.

Pomemben je njen prispevek k Zgodovini zdravstvenih šol Slovenije iz leta 1970, v katerem je predstavila razvoj ljubljanske babiške šole od njene ustanovitve leta 1953.

Bila je pomembna soorganizatorica slovenskih materinskih šol. Vse življenje je namerala napisati poljudno knjigo za vse tiste, ki se pripravljajo na porod, pa ji je vedno zmanjkalo časa. Ko se je upokojila, je takoj začela z delom, vendar je takrat že čutila, da se ji izteka čas. Z občudovanja vredno vztrajnostjo in samo njej lastno silo je pisala skoraj do konca, po več ur na dan. Šele čisto nazadnje, ko ni mogla več iz postelje in je lahko dihala še samo s kisikom, je odložila pisalni stroj, še vedno pa je pisala na roko. Knjigo »Pripravimo se na porod« je dokončala in bo izšla še letos pri Državni založbi Slovenije.

Svoje veliko življenjsko delo je opravila na Srednji zdravstveni šoli za medicinske sestre – babice kot pomočnica ravnatelja, ravnateljica, učiteljica in preprosto kot velik človek.

Vsi njeni sodelavci se je spominjajo kot izjemnega človeka. Saj je samo kot taka lahko postala prva ravnateljica – ženska po dolgi, več kot 200 letni tradiciji babiške šole, ko so jo vodili dotlej samo zdravniki – porodničarji.

Najprej je po dolgoletnem ravnateljevanju prof. dr. Vita Lavriča bila nepogrešljiva pomočnica ravnateljica, po njegovi upokojitvi pa je stopila na čelo te šole.

Vodila jo je strokovno na zelo visoki ravni, pošteno in človeško toplo. Živela je zanjo in z njo. S predanim delom, življenjsko močjo in njej lastno vedrino je ustvarila pojem sodobne babiške šole.

V učiteljski zbor je izbirala podobno misleče ljudi, kot je bila sama. V njem so delali strokovnjaki za določena strokovna področja – učili so magistri in doktorji znanosti. Dobro se je zavedala, da je za »njene« učenke najboljše komaj dovolj dobro.

Pedagoške konference na šoli, tako zagotavljajo njeni številni sodelavci, so bila prijateljska srečanja, ki so se jih vsi radi udeleževali – tudi honorarni učitelji, saj jih je sprejemala in pozorno upoštevala prav tako kot redne člane učiteljskega zbora. Poleg izobraževanja je bila njena glavna skrb posvečena vzgoji učenk. Zavedala se je, da jih pripravlja za zelo občutljivo delovno področje, da je odnos do otroka in matere najlepši, najpristnejši in najelementarnejši odnos v človeškem življenju.

Od učenk je zahtevala ne samo odlično izobrazbo – dobro spričevalo, ampak je nenehno iskala pri njih specifične osebnostne odlike, kot so: predanost in poslušnost za sočloveka, veselje do dela na tem področju, ljubezen do ljudi in obzirnost, življenjski optimizem, čustveno zrelost, trdnost in uravnovešenost.

Te odlike je skrbno negovala pri učenkah in tudi pri sebi. In to v času, ko to ni bilo ravno v posebni veljavi.

Upoštevala in cenila pa je tudi edinstvene osebnosti mladih ljudi in jim pustila osebno svobodni razvoj.

Tako svojim učenkam, ki jih je zelo cenila, in svojima deklicama – Nini in Barbari, ki ju je vodila z ljubeznijo. Ob njiju je doživljala svojo veliko življenjsko – materinsko srečo. Sprejemala ju je kot posebno dragocen dar življenja, kar je znala tolikokrat povedati. Kako so ji ob tem žarele oči. In zdi se, da je morala doživeti tudi težko bolezen, da je lahko spoznala pri svojih še globoke razsežnosti, ki bi ji ostale sicer prikrite. Ob tem spoznanju je tudi zadnjo življenjsko preizkušnjo dostojanstveno preživela, kot tudi vse prejšnje, ki jih je ob delu in življenju zrelo premagovala.

Za njeno življenjsko delo pedagoginje in matere velja prav gotovo pesem preroka Kahlil Gilbrana in je verjetno nekaj najlepšega, kar je bilo napisanega o vzgoji otrok za starše, v veliki meri pa velja tudi za učitelje.

Naj ji bo posvečena:

»Vaši otroci niso vaši otroci.

So sinovi in hčere življenja, ki teži po sebi.

Prihajajo skozi vas, a niso od vas;

in čeprav so z vami, niso v vaši posesti.

Morete jim dati svojo ljubezen, a ne svojih misli,
kajti imajo lastne misli.

Lahko dajete dom njihovim telesom, vendar ne njihovim dušam,
kajti njihove duše živijo pod streho bodočnosti,
ki je vi ne morete obiskati v sanjah.

Lahko si prizadevate, da jim postanete podobni, toda
nikar si ne prizadevajte, da
bi jih naredili sebi enake;

kajti življenje se ne vrača nazaj in se ne mudi z
včerajšnjim dnevom.

Loki ste, iz katerih se kot žive puščice izstrelijo
vaši otroci.

Lokostrellec vidi znamenje na poti neskončnosti in On
vas napne s svojo močjo, da bi njegove strelice
poletele hitro in daleč.

Veselo se upognite v lokostrelčevih rokah;
kajti tako kot ljubi puščica, ki leti, ljubi tudi lok,
ki je trden.«

Imela sem srečo, da sem lahko s Hermino človekovala (po dr. A. Trstenjaku). Bili sva sošolki v srednji šoli, kjer smo zelo hitro spoznale njeno ustvarjalno vnemo, in sošolki na fakulteti.

Vmes sva delali leta dolgo skupaj v aktivu ravnateljev srednjih zdravstvenih šol Slovenije, da omenim le najpomembnejša drugovanja. Danes lahko z zanesljivostjo rečem, pa verjetno ne samo jaz, da sem bogatejša, ker sem Hermino poznala.

Po tvojem odhodu, draga Hermina, so za našo deželo prišli usodni časi, ki zahtevajo pokončne in sposobne ljudi. In ti si bila takšna! Zato te toliko bolj pogrešamo vsi, ne samo tvoji najbližji! Tvoj svetli lik živi in bo živel v tvojih delih in v naših srcih.

Marija Geč,
Slovenj Gradec

IN MEMORIAM

FRANJA KIŠ (1914–1991)

Vsaka pot se nekoč nekje konča. Tako se je iztekla tudi življenjska pot naše nekdanje sodelavke Franje. Rodila se je v Ljubljani leta 1914. Kdo ve, kakšni nagibi so njeno poklicno pot zaznamovali z stalnim razdajanjem človeku. Odločila se je za poklic medicinske sestre.

Daljnega leta 1936 je tako dobila službo medicinske sestre v Kamniku. Njeno prvo delovno mesto je bilo v ambulanti za tuberkulozne bolnike. V tistih težkih časih, ko je tuberkuloza predstavljala še hudo bolezen, je skupaj z dr. Francetom Pucijem zaorala ledino pri težkem delu s temi bolniki. Takrat, ko je bilo kolo še pretežno edino prevozno sredstvo za medicinsko sestro, je obiskovala svoje bolnike od Kozjaka do Moravč, jim pomagala in jih bodrila v njihovih osebnih stiskah in boleznih.

Ko je prišla II. svetovna vojna, se je umaknila s svojo družino v Ljubljano in trepetala za moža, ki je bil zaprt v Begunjah. Po vojni se je vrnila v Kamnik in nadaljevala s svojim poklicnim delom na otroškem dispanzerju. Obenem je opravljala še delo patronažne sestre pri najmlajših. Ob svoji številni družini in nenehni skrbi za najmlajše, ki se jim je nesebično posvečala, je napisala marsikateri strokovni članek z nasveti materam za boljšo prehrano in nego otroka.

Svojo poklicno pot je zaključila leta 1970, ko se je upokojila. Ni klonila niti ob svojih osebnih stiskah, ko je izgubila moža in sina. Ostala je potrpežljiva in ponosna, kakršno sta izoblikovali poklicno delo in njen značaj.

Franji se za njeno nesebično delo zahvalujemo.

V spominu jo bomo ohranili vsi, ki nadaljujemo njeno delo.
Delavci dispanzerja za pljučne bolezni in TBC Kamnik